

KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ

KAPADOKYA ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

2024-2025 YILLIK FAALİYET RAPORU

- 1- Merkezimiz, KÜN BAP birimi desteğiyle geçtiğimiz eğitim-öğretim döneminin sonlarına doğru hayata geçen “Kapadokya’da Nüfus Mübadelesi’nin Mekân ve Kimlik Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması” başlıklı bilimsel araştırma projesi kapsamında çalışmalarına yıl boyunca devam edilmiştir. Bkz. **Ek 1.1**
- 2- “Mustafapaşa Best Tourism Village Farkındalık Geliştirme” projesi kapsamında daha önce başlatılan bilgilendirme seminerleri bu akademik yıl içerisinde KÜN SKS birimi iş birliğinde üniversitemiz öğrencileri ve personeli için planlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Diğer hedef grupları için belirlenen çalışmalar ise, özellikle projenin “sürdürülebilirlik” temasını yürüten ekip arkadaşımızın aramızdan ayrılması gibi çeşitli nedenlerle bu akademik yıl içerisinde gerçekleştirilememiştir. Çalışmaların yeni bir ekibin oluşturulmasıyla beraber önümüzdeki yıl devam etmesi planlanmaktadır.
- 3- Üniversitemiz ile Küçük Asya Araştırmaları Merkezi ve Lozan Mübadilleri Vakfı iş birliğiyle 19-21 Eylül 2024’te gerçekleşen “100. Yılında Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi’ni Yeniden Düşünmek” başlıklı kongre kapsamında gerçekleşen panel oturumu başta olmak üzere, bilimsel toplantıları ve sanatsal etkinliklerinin planlanması ve düzenlenmesi konusunda destek olunmuştur. **Ek 1.2**
- 4- KÜN Şehir ve Bölge Planlama, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ve Hisar Okulları-Lise bölümü iş birliğinde 13 Aralık 2024’te “Şehir, Bellek ve Ekmek” başlıklı seminer ve atölye çalışması etkinliği gerçekleştirmiştir. **Ek 1.3**
- 5- 2023-2024 Eğitim-Öğretimi içerisinde başlattığımız “KAM Konuşmaları” serisi kapsamında düzenlenmesi planlanan seminerler ve konferanslar kapsamında, kültürel miras, tarih, sanat tarihi ve arkeoloji olmak üzere farklı temalarda seminer ve konferans etkinlikleri düzenlenmiştir. Bkz. **Ek 1.4**

- 6- Üniversitemizin desteklediği ve aynı zamanda bölgedeki otel, restoran ve seyahat acentalarıyla iş birliğiyle Şubat-2025'den beri aylık olarak düzenlenen “Bezirhane Sohbetleri” isimli, kültür-sanat konulu seminerlerde merkezimiz paydaş olarak görev almaya başlamıştır. **Ek 1.5**
- 7- Merkezimiz, Kapadokya Üniversitesi Yayınları bünyesinde “Kapadokya” serisinin geliştirilmesi hedefine yönelik olarak kitap çalışmalarını yıl boyunca sürdürmüştür. Bu çerçevede tamamlanan bir kitap ve ayrıca basım hazırlıkları devam eden iki kitap çalışması bulunmaktadır. **Ek 1.6**
- 8- Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde çıkarılması planlanan bilimsel dergiye merkezimizin de destek sağlaması planlanmıştır. Dergi ile ilgili yıl boyu yapılan hazırlık çalışmaları sonunda derginin önümüzdeki eğitim-öğretim yılında yayın hayatına başlaması beklenmektedir. **Ek 1.7**
- 9- Nur Başnur'un anlatımıyla 26 Mayıs 2025'te “Anadolu'da Kaşığın izinde” isimli bir seminer programı düzenlenmiştir. Etkinlik, “Kapadokya Kültür Kulübü” isimli oluşumla iş birliği ile gerçekleşmiştir. **Ek 1.8**
- 10- 21–28 Haziran 2025 tarihleri arasında İtalya ve Türkiye'den mimarlık öğrencileri ve hocalarını bir araya getiren tasarım atölyesinin açılış programında merkez olarak destek sağlanmıştır. Sapienza ve Bilkent Üniversitesi'nin ortak organizasyonu ve Kapadokya Üniversitesi'nin desteğiyle düzenlenen etkinliğin açılış seminerleri, Mustafapaşa Oktay Sinanoğlu Konferans salonunda gerçekleşmiştir. **Ek 1.9**
- 11- Merkez müdürü Şükran Ünser, eğitim-öğretim yılının yaz döneminde UNİKOP topluluğunun kültür konuları çalışma grubunda üniversitemizi temsil etmeye başlamıştır. **Ek 1.10**

Ek 1.1: “Kapadokya’da Nüfus Mübadelesi’nin Mekân ve Kimlik Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması” isimli bilimsel araştırma projemize yönelik eğitim-öğretim yılı boyunca yapılan çalışmalar:

Proje kapsamında yıl boyu saha çalışmaları ve görüşmelere devam edilmiştir. Yapılması planlanan görüşmelerden birçoğu yapılabilmiş; bazıları ise, görüşülecek kişilerden kaynaklı nedenlerle yapılamamış ve bu durum planlamalarda aksaklıklara neden olmuştur. Planlanan görüşmeler kapsamında görüşme yapılabilen kişiler şunlardır: Süreyya Aytaç (Mustafapaşalı turizmci) ve Dr. Aytek Soner Alpan (akademisyen). Görüşme kayıtlarından elde edilen bilgiler ve görüntüler kullanılarak hazırlanması planlanan video-sanat çalışması, planlamalardaki aksaklıklar nedeniyle tamamlanamamış olup, projenin uzatılması için başvuruda bulunulmuş ve kabul edilmiştir.

Proje kapsamında görüşme yapılan kişiler aynı zamanda projenin önemli paydaşlarıdır. Görüşmeler öncesi ve sonrasında paydaşlarla yürütülen istişareler, projenin yönünün belirlenmesinde ve video-sanat çalışmasının içeriğinin şekillendirilmesinde etkili olmuştur. Özellikle yerel paydaş Süreyya Aytaç’ın görüşleri, Mustafapaşa özelinde mübadelenin yerel etkilerinin anlaşılmasında etkili olmuşken; Aytek Soner Alpan’ın mübadele konusundaki derin bilgileri projemizin teorik çerçevesinin oluşturulmasına büyük katkı sağlamıştır.

Resim 1.1-2: Aytek Soner Alpan ve Süreyya Aytaç ile Röportajlardan Görüntüler

Ek 1.2: “100. Yılında Türk-Yunan Nüfus Mübadelesini Yeniden Düşünmek”, 19-21 Eylül 2024

“Kapadokya’da Nüfus Mübadelesi’nin Mekân ve Kimlik Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması” başlıklı bilimsel araştırma projesi kapsamında gerçekleştirilen arama konferansı (8-9 Haziran 2024) kapsamında elde edilen araştırma sonuç ve bulgular, 19-21 Eylül 2024’te düzenlenen, “100. Yılında Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi’ni Yeniden Düşünmek” başlıklı kongreye panel olarak taşınmıştır. Üniversitemiz ile Küçük Asya Araştırmaları Merkezi ve Lozan Mübadilleri Vakfı iş birliğiyle gerçekleşen kongrenin, söz konusu panel oturumu başta olmak üzere bilimsel toplantıları ve sanatsal etkinliklerinin planlanması ve düzenlenmesi konusunda merkez olarak destek olunmuştur.

Bu uluslararası kongre, mübadelenin 100. yılına ithafen planlanmış olup, bilimsel toplantıların yanı sıra sanatsal etkinliklerin organizasyonu ve gerçekleştirilmesi sürecinde merkez olarak aktif destek sağlanmıştır.

Kongrede, Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi; tarihsel, kültürel, sanatsal, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla çok yönlü bir perspektiften ele alınmış ve geniş katılımlı oturumlarla derinlemesine tartışılmıştır. Üniversitemizin Mustafapaşa yerleşkesinde gerçekleşen etkinlik, yalnızca akademik değil, aynı zamanda kültürel ve sanatsal içerikleriyle de katılımcılara zengin bir deneyim sunmuştur. Bu bağlamda, mübadeleye dair hem geçmişe dönük hem de güncel bakış açılarını bir araya getirerek konuya yeni yaklaşımlar geliştirilmesine olanak sağlanmıştır.

Etkinlik, Türkiye ve dünya genelinden göç ve mübadele konularında uzmanlaşmış birçok akademisyen, yazar, araştırmacı, yönetmen ve sanatçının bir araya gelmesiyle gerçekleştirilmiştir. Merkez olarak, kongrenin bilim ve sanat alanı için araştırma ve önerilerle katkıda bulunmuş olmakla beraber, 8-9 Haziran’da gerçekleştirilen arama konferansı sırasında ve sonrasında yapılan çalışmalarla beraber bir panel hazırlığı yapılmıştır. Kongrede sunulması için önerilen, “Mustafapaşa/Sinasos Örnekleme ile Mübadele Öncesi ve Sonrasındaki Yaşamın Farklı Bakış Açılarında Değerlendirilmesi” başlıklı panel önerisinin kabul edilmesi üzerine panelin organizasyonu yapılmıştır.

Programın tamamına, kongrenin websitesinden ulaşılabilir: <https://mubadele.kapadokya.edu.tr/>

Bu kapsamda gerçekleşen panel programı şöyledir:

Resim 2.2: Panel: Mustafapaşa/Sinasos Örnekleme ile Mübadele Öncesi ve Sonrasındaki Yaşamın Farklı Bakış Açılarında Değerlendirilmesi

Resim 2.3: Kongre Katılımcıları ile Toplu Fotoğraf

Ek 1.3: “Şehir, Bellek ve Ekmek” Seminer ve Atölye Çalışması, 13 Aralık 2024

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ve Hisar Okulları-Lise bölümü iş birliğinde “Şehir, Bellek ve Ekmek” temalı bir seminer ve atölye çalışması etkinliği gerçekleştirmiştir. Etkinlik KÜN Uçhisar Yerleşkesinde gerçekleşmiştir.

“Kapadokya’da Nüfus Mübadelesi’nin Mekân ve Kimlik Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması” başlıklı bilimsel araştırma projesinde elde edilen bulgular kapsamında gerçekleşen etkinlik ile aynı zamanda; Hisar Lisesi öğrencilerinin iki yıldır sürdürdüğü “Bellek ve Şehir” başlıklı sosyal sorumluluk projesi kapsamındaki araştırmalarına destek sağlanmış ve kent kimliği üzerine yürütülen akademik çalışmalara katkıda bulunulmuştur.

Program iki aşamada yürütülmüştür:

Seminer: KÜN Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Zeki Kamil Ülkenli, etkinliğe adını veren “Şehir, Bellek ve Ekmek” başlıklı sunumu gerçekleştirmiştir. Seminerde Ülkenli, dünya tarihinde gerçekleşmiş pek çok insan göçü gibi, Lozan Antlaşması sonrasında gerçekleşen Büyük Nüfus Mübadelesi’nin getirdiği dönüşümlere işaret ederek, gastronominin bu değişimden en çok etkilenen alanlardan biri olduğunun altını çizmiştir. Bu noktada yemek kültürünün en önemli bileşenlerinden biri olan ekmeğin ne derece değişime uğradığını, bölgeye yüz yıl önce gelen ekmeğin çeşitlerinden anlayabileceğimizden bahsetmiştir.

Atölye Çalışması: Seminerin ardından, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ile Mustafapaşa geleneksel muhacir ekmekleri konusunda uzman Aynur Tüzen’in katkılarıyla uygulamalı bir atölye çalışması yapılmıştır. Atölyede Tüzen ekmeğin yapımına geçmeden önce, ekmeğin hamurunda kullanacağı mayanın ataları tarafından yüz yıl önce Jerveni’den getirildiğini ve günümüzde bu mayanın evler arasında dolaştırılarak hala yaşatıldığını anlatılmıştır. Ekmeğin yapımına Hisar Lisesi öğrencileri de katılarak atölyeye dahil olmuşlardır.

Etkinliğin planlanması aşamasında Hisar Lisesi öğretmenleri ve öğrencileri ile yapılan ön görüşmeler, “Bellek ve Şehir” sosyal sorumluluk projesi kapsamındaki ihtiyaçların belirlenmesine olanak sağlamıştır. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ve Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyeleriyle yapılan planlama toplantılarında, etkinliğin hem eğitsel hem de deneyimsel boyutunun güçlendirilmesi yönünde görüş birliğine varılmıştır. Mustafapaşa’nın yerlisi olan paydaşımız Aynur Tüzen’in katılımı, geleneksel bilginin aktarımı açısından kritik önem taşımıştır. Etkinlik sonrası Hisar Lisesi öğrencilerinden alınan geri bildirimler, deneyimsel öğrenmenin etkili olduğunu göstermiştir.

Etkinliğin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi, başta Dr. Öğr. Üyesi Zeki Kamil Ülkenli olmak üzere, KÜN Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ile KÜN Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün aktif katkılarıyla sağlanmıştır.

Resim 3.1: Etkinliğin Afışı

Resim 3.2-3: Etkinlikten Kareler (solda panel; sağda atölye çalışması)

1.4: KAM Konuşmaları

“KAM Konuşmaları” serisi kapsamında düzenlenmesi planlanan seminerler ve konferanslar kapsamında, daha önce var olan sanat tarihi ve arkeoloji alt başlığının yanı sıra “kültürel emanetler” ve “tarih” olmak üzere iki farklı alt başlık daha eklenerek seminer ve konferans etkinlikleri düzenlenmiştir.

- “Keşlik Manastırı Duvar Resimleri Onarım Projesi”, Uluslararası Katılımlı Konferans Programı, 6 Kasım 2024

Merkezimizin konuşma serisinin yeni temalarından biri olan “Kültürel Emanetler” teması altında “Keşlik Manastırı Duvar Resimleri Onarım Projesi” konulu uluslararası katılımlı konferans programı, Medrese A1 Salonunda yaklaşık yüz kişinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Etkinlik, Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Nevşehir Valiliği desteği ile Kapadokya Üniversitesi ev sahipliği, Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Hacı Bayram Veli Üniversiteleri iş birliği ile; merkezimiz ve Nevşehir Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu bilimsel toplantı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Nevşehir Valiliği, Nevşehir İl Özel İdaresi, Kapadokya Turizm Altyapı Hizmet Birliği, Ürgüp Kaymakamlığı tarafından desteklenen ve Nevşehir Restorasyon ve Konservasyon Müdürlüğü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi uzmanlarının yanında; Japonya Tokyo Ulusal kültürel Varlıklar Araştırma Enstitüsü ve Kanazawa Üniversitesi ile İtalya’da bulunan Mircea Maria Gerard Vakfı ve Bastioni Derneği’nden oluşan Türk, Japon ve İtalyan uzmanlarca 2024-2030 yılları arasında yapılması planlanan uluslararası bir projeyi konu almıştır.

Konferansta uzmanlar, restorasyon ve konservasyon çalışmaları ile çevre düzenlemesi 2023 yılında tamamlanan Keşlik Manastırı Başmelek Mikhael Kilisesi özelinde ele alınan “Kültürel Emanetlerin Korunması” projesi kapsamında, Keşlik Manastırı’ndaki uzman ekipler, kilisenin Orta Çağ’dan kalan resimlerinin korunması adına yapmış oldukları ve yapmayı planladıkları çalışmaları paylaştılar.

Konferans programı şöyledir:

1. Oturum: “Sanat Tarihi Bağlamında Keşlik Manastırı Başmelek Mikael Kilisesi Duvar Resimleri. Prof. Dr. Tolga Uyar (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi)

2. Oturum: “Başmelek Mikail Kilisesi Duvar Resimlerinin Konservasyon Projesinde Dijital Teknolojinin Kullanımı” Doç. Dr. Hirofumi Sugawara (Japonya Kanazawa Üniversitesi)

3. Oturum: “Keşlik Manastırı Başmelek Mikail Kilisesi Duvar Resimlerinin Konservasyonu Ön Çalışmaları” Dr. Daniella Murpy (Bastioni Ulusal Mirasın Korunması Derneği Başkanı) ve Dr. Yoshifumi Maekawa (Tokyo Ulusal Kültür Varlıkları Araştırma Enstitüsü)

Kapanış Paneli ve Keşlik Manastırı Saha Gezisi

Konferansın planlanması aşamasında Nevşehir Restorasyon ve Konservasyon Müdürlüğü Müdürü (Vekil) Hatice Temur Yıldız ile uluslararası paydaşlarla (Tokyo Ulusal Kültürel Varlıklar Araştırma Enstitüsü, Kanazawa Üniversitesi, Mircea Maria Gerard Vakfı, Bastioni Derneği) yürütülen koordinasyon toplantılarında, konferansın içeriği ve hedef kitlesi belirlenmiştir.

Resim 4.1: “Keşlik Manastırı Duvar Resimleri Onarım Projesi” Konferansının Afışı

Resim 4.2-3: Seminer Programı (Solda Tolga Uyar; Sağda Yoshifumi Maekawa)

Resim 4.4-5: Seminer Programı (Solda Daniela Murphy; Sağda Hirofumi Sugawara)

Resim 4.6: Kapanış Paneli

Resim 4.7: Keşlik Manastırı Saha Gezisi

- **“Mübadil Kavramı ve Kimliğinin Doğuşu ve Gelişimi”, Seminer, 18 Nisan 2025**

Dr. Aytek Soner Alpan, KAM konuşmalar serisinin “tarih” teması altında “Mübadil Kavramı ve Kimliğinin Doğuşu ve Gelişimi” başlıklı bir seminer vermiştir. KÜN Fabrika Yerleşkesi Mahzen salonunda gerçekleşen seminere yaklaşık yetmiş kişinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Alpan seminerde, 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi öncesi ve sonrasında yaşanan gelişmelerin yanı sıra, bu hadisenin etrafında şekillenen kavramlar ele alarak; Mübadele'nin yalnızca siyasi bir anlaşma değil, aynı zamanda köklü toplumsal ve kavramsal dönüşümlere yol açan bir olay olduğunu ve sürecin, yeni bir nüfus kategorisinin ve bu kategoriyi tanımlayan “mübadil” kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlandığından bahsetmiştir. Alpan konuşmasında, kavramın tarihsel-semiyotik dönüşümünden, kimlik inşasına, kamusal alandaki görünürlüğünden, siyasal anlam dünyasındaki dönüşümüne kadar oldukça zengin bir çerçeve sunmuştur.

Aytek Soner Alpan, doktorasını University of California, San Diego’da (UCSD) tamamlamış bir tarihçidir. Araştırmaları, 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi, zorunlu yerinden edilme ve mülteci deneyimi, Osmanlı İmparatorluğu ve Yunanistan’daki Türkçe-dilli Ortodoks cemaatler, tarih ve bellek ile tarih yazımı gibi konulara odaklanmaktadır. Çalışmaları çok sayıda hakemli dergide ve derleme kitapta yayımlanmıştır. Ayrıca, Μουχατζηρναμέ / Muhacirname: Karamanlı

Muhacirler için Şiirin Sedası adlı kitabın editörlerindedir ve 1929 Tatavla Yangını ve Tatavla'nın "Kurtuluş"u adlı kitabın yazarıdır. 2023-24 yıllarında Simon Fraser Üniversitesi'ndeki SNF Centre for Hellenic Studies'de doktora sonrası araştırmacı olarak bulunmuştur. Halen Ankara'da, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Seminer konusu ve konuşmacı seçimi, merkezimizin yürüttüğü Nüfus Mübadelesi projesi kapsamında daha önce paydaşlardan (yerel mübadil aileleri, akademisyenler) gelen "mübadil kimliğinin toplumsal algısı" konusundaki sorular doğrultusunda belirlenmiştir. Dr. Alpan ile yapılan ön görüşmede, seminerin hem akademik hem de geniş halk kitlesine hitap edecek şekilde düzenlenmesi konusunda mutabakata varılmıştır. Seminer sonrası katılımcılardan alınan sözlü geri bildirimler, konunun kavramsal derinliğinin takdir edildiğini göstermiştir.

Resim 4.8: Etkinlik Afişi

Resim 4.9-10: Seminerden Görüntüler

- **“Kültepe Kazıları”, Seminer, 16 Mayıs 2025**

Prof. Dr. Fikri Kulakođlu, KAM’ın konuşmalar serisinin “Arkeoloji ve Sanat Tarihi” teması altında, halen başkanlığını yürüttüğü Kültepe/Kaniş Kazıları üzerine kapsamlı bir seminer vermiştir. KÜN Fabrika Yerleşkesi Mahzen salonunda gerçekleşen seminer, yaklaşık yetmiş beş kişinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Sunumda, Kültepe’nin Anadolu tarihindeki yeri, son dönem kazı buluntuları ve sit alanının korunması için yürütölen gelecek planları ele alınmıştır. Prof. Kulakođlu, son dönemdeki kazılarda elde edilen, Kültepe’nin tarihi ve ticari işlevini derinlemesine aydınlatan önemli arkeolojik bulgulara dikkat çekmiştir. Kazı buluntularının, özellikle binlerce çivi yazılı tabletle (yazılı belgelerle) doğrudan paralellik gösterdiğini ve arkeolojik materyal ile yazılı metinler arasındaki bağlantıların güçlü bir şekilde kurulabildiğini vurgulamıştır.

Seminerin ikinci bölümünde Kültepe’nin Anadolu tarihindeki önemi tartışılmış, özellikle antik Kapadokya’nın sınırlarının bugün Tuzgözü’nden Malatya’ya giden geniş bir coğrafyayı kapsadığı ve Kültepe’nin de bu coğrafyanın önemli bir parçası olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca Kulakođlu Kültepe’nin, Anadolu’nun ilk yazılı kayıtlarına ev sahipliğı yapması ve Asur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde kurduğı kapsamlı ticaret ağı sayesinde, haklı olarak “Anadolu’nun Önsözü” olarak adlandırıldığını belirtmiş; Kültepe’de ortaya çıkarılan ticaret ağına dair verilerin, Anadolu’daki ilk şehirleşme ve ekonomik yapılanma konusunda temel bir çerçeve sunduğundan bahsetmiştir. Bu bağlamda Kulakođlu, tabletlerde “kurutulmuş et” şeklinde geçen ve günümüzde pastırma olarak bildiğimiz yiyecek türünün o dönemlerde de bulunduğunu belirterek, bu durumun Anadolu’nun bu uygulamanın anavatanı olduğuna ve Kültepe’den günümüze uzanan güçlü bir kültürel süreklilik bulunduğuna dikkat çekmiştir.

Prof. Dr. Fikri Kulakođlu, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Faköltesi Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı’nda öğretim üyesidir. Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini aynı bölümde tamamlamış olan Kulakođlu, arkeolojik çalışmalara öğrencilik yıllarında Prof. Dr. Nimet Özgüç başkanlığındaki Acemhöyük ve Samsat kazılarıyla başlamış; sonrasında Kaman-Kalehöyük, Samsat ve Orta Anadolu yüzey araştırmalarında devam etmiştir. Şaraga Höyük, Gaziantep Kale Höyük ve Şanlıurfa M.Ö. I. Bin Merkezleri yüzey araştırması gibi projelerin bilimsel sorumluluğunu da üstlenmiştir.

1995 yılında katıldığı Kültepe Kazılarının başkanlığını, Prof. Dr. Tahsin Özgüç’ün ardından

2005 yılından bu yana yürütmektedir. Asur Ticaret Kolonileri Dönemi ve Hititler başta olmak üzere Tunç Çağı arkeolojisi üzerine çok sayıda yayın yapmış; Anadolu'nun Önsözü: Kültepe Kanesh Karum (2010) ve Current Research at Kültepe-Kanesh (2014) başlıklı eserlerin editörlüğünü üstlenmiştir.

Seminer konusu ve konuşmacısının belirlenmesinde, merkezimizin paydaşlarından Kapadokya Kültür Kulübü üyeleriyle yaptığımız görüşmeler etkili olmuştur. Kapadokya'nın tarihsel derinliğinin anlaşılması açısından Kültepe'nin önemini vurgulanması ve seminerin bu bağlamda yapılandırılması konusunda fikir birliğine varılmıştır. Üniversite öğretim üyeleri ve öğrencilerden oluşan katılımcılardan seminer sonrası alınan geri bildirimler, özellikle Anadolu'nun yazılı tarihinin başlangıcı ve ticaret ağları konusundaki bilgilerin çok değerli olduğunu göstermiştir. “Pastırma” örneğinin kültürel süreklilik bağlamında verilmesi, yerel paydaşlar tarafından özellikle ilgi çekici bulunmuştur.

Resim 4.11: Etkinliğin Afışı

Resim 4.12-13: Seminerden ve Seminer Sonrasında Birer Görüntü

Ek 1.5: Bezirhane Sohbetleri

“Bezirhane Sohbetleri” ismiyle, Kapadokya Üniversitesi’nin öncülüğünde, Travel Atelier ve Argeus’un destekleriyle ve Gorgoli Restorant-Bezirhane ev sahipliğinde Şubat 2025’te yeni bir proje başlatılmıştır. Etkinliğin paydaşlarından biri olarak merkezimiz destek sağlamaktadır.

Kültür, sanat, tarih, gastronomi ve sinema gibi alanlarda uzman isimlerin bir araya gelmesi hedeflenen seminerlerde şu isimler misafir edilmiştir:

Fırat Neziroğlu, 1 Şubat 2025: Sanatçı ve akademisyen Neziroğlu sohbetinde, dokümanın inceliklerini, Anadolu motiflerinin modern sanatla nasıl buluştuğunu ve sanatın ilham verici sanat yolculuğunu paylaştı.

Iraz Gülbay, 22 Mart 2025: Türk Dili üzerine paylaşımlarıyla tanınan Iraz Gülbay, bir toplumun kimliğini ve kültürünü yansıtan en önemli unsurlardan biri olan dilin öneminden bahsederken, özellikle gençler arasında giderek yozlaşan dil kullanımı ve bu konudaki hassasiyetinden söz etti.

İsmail Gezgin, 16 Mayıs 2025: Arkeolog, yazar ve düşünür Gezgin ile, mitolojiden günümüze, insanlığın düşünsel yolculuğuna ışık tutan bakışıyla; kültür, toplum ve birey üzerine sohbet ettik.

Turgay Tuna, 27 Haziran 2025: Mısır kültürü uzmanı, yazar ve profesyonel turist rehberi Tuna ile, Anadolu’dan Mısır’a uzanan, gizemli ama bir o kadar da tarihsel gerçeklerle örülü bir sohbet gerçekleştirdik. Sohbetinde Antik Mısır’ın Anadolu’yla kurduğu ilişkiler, özellikle Kadeş Savaşı’nın yankıları ele alındı.

“Bezirhane Sohbetleri” projesinin başlatılması aşamasında bölgedeki turizmciler (Travel Atelier, Argeus) ve restoran işletmecileri (Gorgoli Restaurant-Bezirhane) ile yapılan planlama toplantılarında, etkinliğin formatı, sıklığı ve konuk seçimi konusunda paydaş görüşleri alınmıştır. Her etkinlik öncesinde konuşmacılarla yapılan ön görüşmelerde, içeriğin hem yerel hem de gelen misafirlere hitap edecek şekilde düzenlenmesi sağlanmıştır. Katılımcılardan alınan düzenli geri bildirimler, bu sohbetlerin Kapadokya’nın kültürel zenginliğini anlama ve paylaşma açısından önemli bir platform oluşturduğunu göstermiştir.

Resim 5.1-4: Etkinliğin Afişleri

Ek 1.6: Kitap Çalışmaları

Kapadokya Merkezi olarak Kapadokya Üniversitesi Yayınları kapsamındaki, özellikle “Kapadokya” serisini geliştirmek üzere başlattığımız kitap çalışmalarımız sene boyunca sürmüştür. Bu kapsamda ilk olarak Kasım 2024’te duyurusunu yaptığımız “Kapadokya’nın Görsel Belleği” başlıklı kitap çalışmamız için çalışmalara başladık. KAM yönetim kurulu üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Banu Parlak Uğurlu ile merkez müdürü Dr. Öğr. Üyesi Şükran Ünser editörlüğünde 2025 yılı içinde çalışmalarının tamamlanması planlanan kitap çalışmasına bu eğitim döneminin başında da devam edilecektir. Kitap, başta arkeoloji ve sanat tarihi alanı olmak üzere çeşitli alan, kurum ve kuruluşlarda çalışan akademisyen ve uzmanların katılımı ile çok yazarlı bir çalışma olacaktır.

Enes Kavalçan tarafından kaleme alınan ve merkez olarak görüş, öneri ve edisyon süreçlerinde desteklenen “Mustafapaşa’nın Mezar Taşları” isimli kitap çalışması üniversitemiz yayını tarafından literatüre kazandırılmıştır.

Ayrıca, araştırmacı Gonca Tokuz tarafından hazırlıklarına başlanan, keşkek kültürü odaklı eserin üniversitemiz yayınları tarafından çıkarılmasına öncülük edilmiştir. Bu çalışmayla ilgili planlamaya, Kapadokya Kültür Kulübü ve Gastronomi Bölümü ile yürütülen iş birliği çerçevesinde davet edilen araştırmacının etkinliği kapsamında başlanmıştır.

“Kapadokya'nın Görsel Belleği” kitabı için çok yazarlı yapının oluşturulması sürecinde, farklı disiplinlerden akademisyen ve uzmanlarla yapılan görüşmeler, kitabın içeriğinin ve kapsamının belirlenmesinde etkili olmuştur. Araştırmacı Enes Kavalçan’ın “Mustafapaşa'nın Mezar Taşları” çalışması için yapılan edisyon sürecinde, yerel tarih uzmanları ve mezar taşı araştırmacılarının görüşleri alınmıştır. Gonca Tokuz’un keşkek kültürü çalışması için Kapadokya Kültür Kulübü ve Gastronomi Bölümü ile yürütülen iş birliği, projenin yerel bilgi ve akademik yaklaşımı bir araya getirmesini sağlamıştır.

Ek 1.7: Dergi Çalışması

KÜN Fabrika ismiyle Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde çıkarılması planlanan bilimsel dergiye merkezimizin de destek sağlaması planlanmıştır. Sanat, mekân ve tasarım ağırlıklı bir dergi olması planlanan derginin hazırlık sürecinde, özellikle mekân, kimlik ve hafıza temalarının güçlendirilmesi amacıyla çeşitli paydaşlarla görüşmeler yürütülmüştür.

Derginin isminin “Fabrika” olması, merkezimizin de önerileriyle, fakültenin de içinde bulunduğu ve bir zamanlar Ürgüp'ün ekonomik kalkınmasına destek olan tarihi şarap fabrikasından ilhamla seçilmiştir. Bu isim, fiziksel bir mekânın yanı sıra, bölgenin endüstriyel tarihine, toplumsal dönüşümüne ve kültürel belleğine de göndermede bulunmaktadır. Fabrika binasının geçmişte üretim alanı, bugün ise bilgi ve sanat üretim mekânı olarak işlev görmesi, mekânın katmanlı anlamlarını ve tarihsel sürekliliğini simgelemektedir.

Bugün üniversitemizin akademik yaşamına ev sahipliği yapan bu tarihi yapı, dönüşümün, belleğin ve mekânsal sürekliliğin somut bir örneğidir. Fabrika binasının kendisi, geçmişle günümüz arasında kurulan anlamlı bir köprüdür ve bu simgesellik, derginin kavramsal çerçevesine de yansıtılmak istenmiştir. Mekân-hafıza ilişkisi, derginin temel tematik eksenlerinden biri olarak belirlenmiş; Kapadokya'nın katmanlı tarihinin ve kültürel mirasının, mimari ve tasarım üzerinden nasıl okunabileceği sorusuna odaklanılmıştır.

Bu kapsamda yapılan istişarelerde, derginin akademik kimliği ve yayın politikasının yanı sıra, Fabrika'nın mekânsal hafızasının ve dönüşüm sürecinin derginin kimliğine nasıl entegre edilebileceği konusunda değerli öneriler alınmıştır. Fabrika'nın eski müdürlerinden M. Nejat Yüceler ile, Ali Akuzun ve Mustafa Kaya gibi Kapadokya bölgesinde tarih ve kültür alanlarında çalışan yerel araştırmacılarla görüşülerek, dergiye yerel bilgi ve deneyimlerin akademik perspektifle buluşturulması, özellikle de bölgenin mekânsal belleğinin ve kimlik oluşum süreçlerinin dergi içeriğine yansıtılması yönünde görüş birliğine varılmıştır. Bu görüşmeler, derginin hem akademik standartları koruması hem de bölgesel özgünlüğü yansıtması, Kapadokya'nın tarihsel katmanlarını ve mekânsal hafızasını görünür kılması açısından önemli bir zemin oluşturmuştur.

Yıl boyu yapılan hazırlık çalışmaları sonunda resmi olarak kabul edilen derginin, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında yayın hayatına başlaması beklenmektedir.

Ek 1:8: “Anadolu’da Kaşığın izinde”, Seminer, 26 Mayıs 2025

Etkinlik, Kapadokya’da tarih, sanat ve kültür alanında çeşitli konuların tartışılabilceği bir ortam oluşturmak ve belirlenen konularla ilgili bilgi birikimi ve deneyimli isimlerin önderliğinde seminerler, söyleşiler ve toplantılar düzenlemek amacıyla, bölgedeki turizmcilerin öncülüğünde kurulan “Kapadokya Kültür Kulübü” isimli oluşumla iş birliği ile; Fabrika Yerleşkesi Mahzen Salon’da yaklaşık yetmiş kişinin katılımı ile gerçekleşmiştir.

Araştırmacı Nur Başnur, Anadolu coğrafyasının zengin tarihi ve kültüründe özel bir yere sahip olan kaşığın tarihsel yolculuğunu ele aldığı konuşmasında, Anadolu’da paleolitik dönemden günümüze kaşığın macerasını tarihsel verilerin yanında kişisel tecrübeleriyle anlatmıştır.

Konunun belirlenmesi ve etkinliğin planlanması aşamasında Kapadokya Kültür Kulübü üyeleriyle yapılan toplantılar belirleyici olmuştur.

Resim 8.1: Etkinliğin Afışı

Resim 8.2-3:Seminerden ve Sonrasında Birer Görüntü

**Ek 1.9: “Architectural Design in Historical Context (Tarihi Bağlamda Mimari Tasarım)”
Uluslararası Yaz Okulu, 21–28 Haziran 2025**

Eğitim-öğretim yılının yaz döneminde, İtalya ve Türkiye’den mimarlık öğrencileri ve hocalarını bir araya getiren yaz okulu-tasarım atölyesinin açılış programında merkez olarak destek sağlanmıştır. Sapienza ve Bilkent Üniversitesi’nin ortak organizasyonu ve Kapadokya Üniversitesi Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi desteğiyle düzenlenen etkinliğin açılış seminerleri, Mustafapaşa Oktay Sinanoğlu Konferans salonunda gerçekleşmiştir. Sonrasında öğrenciler Mustafapaşa’nın benzersiz tarihi ve kültürel dokusu içinde mimari tasarım üzerine birlikte çalışmıştır.

Yaz okulunun planlanması ve organizasyonunun dış paydaşlarla (Sapienza ve Bilkent Üniversitesi) iletişim ve koordinasyon aşamasında, KÜN Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyelerinden ve ayrıca merkezimizin paydaşlarından olan Dr. Öğr. Üyesi Zeki Kamil Ülkenli etkin rol oynamıştır. Ülkenli, uluslararası akademik iş birliklerinin kurulması, yaz okulu programının içeriğinin belirlenmesi ve yerel bağlamın (Mustafapaşa'nın tarihi ve mimari özellikleri) programa entegre edilmesi süreçlerinde koordinatör olarak görev almıştır. Bu sayede, yaz okulu hem akademik açıdan nitelikli hem de yerel özgünlüğü yansıtan bir program olarak hayata geçirilmiştir. Açılış seminerlerinde yerel ve uluslararası akademisyenlerin bir araya gelmesi, Kapadokya mimarisinin farklı perspektiflerden ele alınmasına olanak tanımıştır. Yaz okulu sonunda katılımcı öğrencilerden alınan geri bildirimler, Mustafapaşa'nın tarihi bağlamında çalışmanın tasarım süreçlerine önemli bir derinlik kattığını göstermiştir.

Açılış Seminer programı, 22 Haziran 2015:

Şükran Ünser, Mustafapaşa in the Historical Landscape of Cappadocia

Aslı Özbay, How to cope with the unusual structure of Cappadocian architecture

Önder Aydın, Some notes on the spatial development of Anatolian cities/towns

Maria Argenti, RESTO-REstart Small Towns. Celleno Laboratory

Anna Bruna Menghini, Knowledge and enhancement of the Italian landscape: the case of Tuscia

Resim 9.1: Etkinlik Broşüründen Görüntü

Resim 9.2-3: Seminerlerden Görüntüler (Solda Aslı Özbay, sağda Şükran Ünser)

Resim 9.4: Seminer Sonrası Katılımcılarla Beraber Toplu Fotoğraf

Ek 1.10: UNİKOP Kültür Çalışmaları Planlamaları

Merkezimiz, eğitim-öğretim yılının yaz döneminde KOP Bölgesi üniversiteleri arasında eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumsal hizmet gibi alanlarda akademik ve idari iş birlikleri yaparak bu üniversitelerin sahip olduğu kaynakları bir araya getirmeyi hedefleyen UNİKOP topluluğunun kültür konuları çalışma grubunda üniversitemizi temsil etmeye başlamıştır.

Bu kapsamda, 28 Temmuz ve 4 Ağustos 2025 tarihlerinde iki toplantı gerçekleştirilmiş olup, bunlardan ilki tanışma ve başkan seçimi toplantısı; ikinci ise eylem planlarına yönelik toplantıdır. Konuyla ilgili bilgiler ve geliştirilen faaliyet önerileri şöyle özetlenebilir:

İlk yapılan toplantı çerçevesinde yapılan oylama sonucunda, çalışma grubunun başkanlık ve yardımcılık görevlerine Ayla Ünsal (Başkan) ve Muhammet Maruf (Başkan Yardımcısı) seçilmiştir. Toplantıda, Özcan Ateş tarafından sunulan faaliyet önerileri ile UNİKOP'un kültür ve sosyal alandaki iş birliğini artırmaya yönelik eylem planı teklifleri istişare edilmiştir. Öne çıkan öneriler şunlardır: Öğrenci Değişim Programları: Üniversiteler arasında birer haftalık kısa süreli öğrenci değişim programlarının başlatılması; Ortak Öğrenci Kulüpleri: Paydaş üniversitelerin ilgili öğrenci kulüplerinin ortak bir yapı altında birleştirilmesi veya iş birliği temelli etkinlikler düzenlenmesi; "UNİKOP Gönüllüleri" Platformu: Üniversite öğrencilerini ortak sosyal sorumluluk projelerinde buluşturacak bir gönüllülük mekanizmasının kurulması; Ortak Yarışmalar: Üniversiteler arasında kültür, sanat veya bilim temalı ortak yarışmalar düzenlenmesi; "UNİKOP Günleri" Etkinlikleri: Platforma üye üniversitelerin katılımıyla, kültür ve tanıtım odaklı yıllık etkinliklerin organize edilmesi; "Kardeş Fakülte" Uygulaması: İlgili fakülteler arasında iş birliğini derinleştirecek "kardeş fakülte" modelinin geliştirilmesi ve Ortak Dergi Yayını: Platform üniversitelerinin ortak katkısıyla akademik veya popüler nitelikte bir dergi çıkarılması imkanlarının araştırılması.

Eylül sonunda ise yürürlüğe konulması planlanan bir rapor oluşturulmuştur. Bu eylem planı, UNİKOP üyesi üniversiteler arasında gönüllülük, kültürel paylaşım, spor ve gençlik faaliyetleri aracılığıyla iş birliğini güçlendirmeyi hedeflemekte olup; öne çıkan başlıklar şunlardır: Toplumsal Gönüllülük (Toplumsal Katkı Koordinatörleri Çalıştay, İlköğretim Okullarına Destek), Kültürel Geziler (Tüm illere kültürel gezi programı), Sağlıklı Yaşam ve Spor (UNİKOP Spor Ligi), Kültürel Mirasın Tanıtımı (Mevlâna, Ahi Evran, Hacı Bektaş-ı Veli ve benzeri şahsiyetlerin anlatıldığı tanıtım etkinlikleri) ve Gençlik Buluşmaları (Üniversite öğrencileri değişim programı).